

การศึกษาเบื้องต้นของพันธุ์ไม้สกุลโศดานัมที่พบในประเทศไทย

นางสาว อารีย์ ทองภักดี

006585

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาพฤกษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

A PRELIMINARY STUDY OF THE GENUS SOLANUM
FOUND IN THAILAND

Miss Aree Tongpukdee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science

Department of Botany

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเบื้องต้นของพันธุ์ไม้สกุลโศลานัมที่พบในประเทศไทย

โดย

นางสาว อารีย์ ทองภักดี

แผนกวิชา

พฤกษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิยดา เทพหัสดิ

อาจารย์บุศบรณ ฌ สงขลา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Prasong Yama

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ มุขนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Prasong Yama

ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประคิษฐา อินทรโฆสิต)

Prasong Yama

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิยดา เทพหัสดิ)

Prasong Yama

กรรมการ
(อาจารย์ บุศบรณ ฌ สงขลา)

Prasong Yama

กรรมการ
(อาจารย์ โกสุม พีระมาน)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อนิสิต

อาจารย์ที่ปรึกษา

แผนกวิชา

ปีการศึกษา

การศึกษาเบื้องต้นของพันธุ์ไม้สกุลโซลานัมที่พบในประเทศไทย

นางสาว อารีย์ ทองภักดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิยดา เทพหัสดิ

อาจารย์ บุศบรณ ณ สงขลา

พฤกษศาสตร์

2520

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาทางพฤกษอนุกรมวิธานของพืชสกุล Solanum Linn. ในประเทศไทย ซึ่งใช้เวลาศึกษา 20 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2519 จนถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2521 โดยศึกษาจากตัวอย่างพันธุ์ไม้แห่งที่มีในพิพิธภัณฑ์พืช สาขาพฤกษศาสตร์ กองวิทยาการ กรมวิชาการเกษตรฯ พิพิธภัณฑ์พืช งานพฤกษศาสตร์ป่าไม้ กองบำรุง กรมป่าไม้ และจากตัวอย่างของสดเท่าที่พอจะหาได้จากการสำรวจตามจังหวัดต่าง ๆ

จากการศึกษาพบว่า มีพืชสกุล Solanum Linn. ในประเทศไทยจำนวน 21 ชนิด ซึ่งได้จัดทำคำบรรยายลักษณะของพืชแต่ละชนิด วาดภาพประกอบ จัดทำรูปวิธานจำแนกชนิด นอกจากนั้นยังมีอีก 11 ชนิด ซึ่งไม่สามารถศึกษาอย่างละเอียดได้เนื่องจากไม่มีตัวอย่างพันธุ์ไม้เลย จึงไม่ได้นำมาพิจารณาไว้ในรูปวิธานจำแนกชนิด

91

Thesis Title	A Preliminary Study of the Genus <u>Solanum</u> Linn. Found in Thailand
Name	Miss Aree Tongpukdee
Thesis Advisor	Assistant professor Wiyada Thephuttee Instructor Busban Na Songkhla
Department	Botany
Academic Year	1977

ABSTRACT

This paper deals with the result of a taxonomic work on the genus Solanum Linn. in Thailand, which has been carried out of the period of 20 months, dated from december 1976 - july 1978. All specimens of the said genus deposited at the Forest Herbarium (BKF), Royal Forest Department Bangkok, and at the Bangkok Herbarium (BK), Department of Agriculture, and also available living materials from various parts of the country have been studied thoroughly.

There are 21 species and 1 excluded species recorded, each of which was described and was made drawing. The key to species of Solanum Linn. in Thailand has been made.

กิติกรรมประกาศ

งานค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเบื้องต้นของพันธุ์ไม้สกุล โยธามันที่พบในประเทศไทย ครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิยดา เทพหัสดิ และอาจารย์บุศยวรรณ ณ สงขลา อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อผิดพลาด ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ กสิน สุวตะพันธ์ อาจารย์โกสุม พิระมาน ในความกรุณาช่วยเหลือและแนะนำ ขอขอบพระคุณ อาจารย์ อำไพ ยงบุญเกิด อาจารย์ จิรายุพิน จันทระประสงค์ ซึ่งให้ความกรุณาช่วยเหลือในการศึกษาตัวอย่างพันธุ์ไม้ในพิพิธภัณฑ์พืช สาขาพฤกษศาสตร์ กองวิทยาการ กรมวิชาการเกษตร และอาจารย์ สีนาศู - ผู้พัฒนาพงศ์ ในความกรุณาช่วยเหลือและแนะนำในการศึกษาตัวอย่างพันธุ์ไม้ ในพิพิธภัณฑ์พืช งานพฤกษศาสตร์ป่าไม้ กองบำรุง กรมป่าไม้

อนึ่ง ข้าพเจ้าใคร่ขอขอบพระคุณ คุณสีฟ้า เชาวน์นิรันดร์, คุณบุษบง กาญจนสาขา คุณอภิชาติ ติระวัฒน์, คุณไพโรจน์ ชัยเลิศพงษ์ คุณช้ำมรงค์ ประกอบบุญ, คุณทวี หนูทอง และเจ้าหน้าที่งานวิชาการ, งานส่งเสริมและเผยแพร่ กองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ ซึ่งกรุณาช่วยเหลือในการเก็บพันธุ์ไม้

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกรมป่าไม้ ในความกรุณาช่วยเหลือเกี่ยวกับการค้นคว้าเอกสารซึ่งใช้ประกอบการศึกษาครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดยอภาษาไทย	ข
บทคัดยอภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญภาพ	จ
คชนี้ชื่อวิทยาศาสตร์	ฉ
คชนี้ชื่อไทย	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
2 ประวัติ, ภูมิศาสตร์ และลักษณะทางนิเวศน์วิทยา	2
3 การดำเนินงานและลักษณะที่ใช้จำแนก	4
4 รูปวิธาน และลักษณะพืชสกุล <u>Solanum</u> Linn.	6
5 บทวิจารณ์และสรุป	110
เอกสารอ้างอิง	123
ภาคผนวก ก ศัพท์อภิธาน	127
ข คชนี้ชื่อผู้เก็บ	141
ค แผนที่แสดงการแบ่งภาคของประเทศไทย	148
ประวัติ	149

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	<u>Solanum tuberosum</u> Linn.	17
2-5	<u>Solanum nigrum</u> Linn.	21-24
6	<u>Solanum spirale</u> Roxb.	27
7	<u>Solanum seaforthianum</u> Andr.	30
8-11	<u>Solanum verbascifolium</u> Linn.	34-37
12	<u>Solanum putii</u> Kerr	39
13-14	<u>Solanum melongena</u> Linn.	42-43
15-19	<u>Solanum sanitwongsei</u> Craib	46-50
20-22	<u>Solanum trilobatum</u> Linn.	53-55
23-24	<u>Solanum wrightii</u> Benth	58-59
25-28	<u>Solanum mammosum</u> Linn.	62-65
29	<u>Solanum aculeatissimum</u> Jacq.	68
30	<u>Solanum cyanocarphium</u> Blume	70
31	<u>Solanum praetermissum</u> Kerr	73
32	<u>Solanum barbisetum</u> Nees	76
33-35	<u>Solanum ferox</u> Linn.	79-81
36-42	<u>Solanum stramonifolium</u> Jacq.	84-90
43-46	<u>Solanum incanum</u> Linn.	93-96
47-49	<u>Solanum torvum</u> Sw.	100-102
50-51	<u>Solanum indicum</u> Linn.	105-106
52	<u>Solanum scopulorum</u> Kerr	108

ดัชนีชื่อวิทยาศาสตร์

	หน้า
<u>Solanum aculeatissimum</u> Jacq.	66
<u>Solanum barbisetum</u> Nees	74
<u>Solanum cyanocarphium</u> Blume	69
<u>Solanum ferox</u> Linn.	77
<u>Solanum incanum</u> Linn.	91
<u>Solanum indicum</u> Linn.	103
<u>Solanum mammosum</u> Linn.	60
<u>Solanum melongena</u> Linn.	40
<u>Solanum nigrum</u> Linn.	18
<u>Solanum praetermissum</u> Kerr	71
<u>Solanum putii</u> Kerr	38
<u>Solanum sanitwongsei</u> Craib	44
<u>Solanum scopulorum</u> Kerr	107
<u>Solanum seaforthianum</u> Andr.	28
<u>Solanum spirale</u> Roxb.	25
<u>Solanum stramonifolium</u> Jacq.	82
<u>Solanum torvum</u> Sw.	97

<u>Solanum trilobatum</u> Linn.	51
<u>Solanum tuberosum</u> Linn.	15
<u>Solanum verbascifolium</u> Linn.	31
<u>Solanum wrightii</u> Benth.	56
<u>Solanum xanthocarpum</u> Schrad. et Wendl.	109

ดัชนีชื่อไทย

	หน้า
ชากะอ่าย	33
ชาอม	20
แขวงเคี้ย	52
เขือเพา	67
เขือหรง	61
ฉับแปง	33
ตะโกงลาโน	99
คอบตาง	26
คอบคิง	26
เตาปยุ	69
ทุมขัน	20
น้ำใจโคร	20
ประจาม	20
ปอดอ	99
ผักกิต	26
ฝาแปง	33
พวงมะเขือ	29
มะแขวง	41
มะแขวงขม	41
มะแขวงเคือ	29
มะเขือกองเข้า	61
มะเขือขาว	41

	หน้า
มะเขือเครือ	29
มะเขือแจ้	75,92
มะเขือแจ้กิน	67
มะเขือแจ้ป่า	75
มะเขือญี่ปุ่น	29
มะเขื่อนมควาย	61
มะเขื่อนมนาง	61
มะเขื่อนมแพะ	61
มะเขือปู่	78,83
มะเขือฝรั่ง	41
มะเขือพวง	99
มะเขือยักษ์	57
มะเขือตะคร	99
มะเขือตะไคว	61
มะเขือสาแทรก	61
มะเขือหิน	92
มะแควง	104
มะแควงกูดัว	99
มะแควงขม	104
มะแควงดำ	104
มะแว้งเขา	38
มะแว้งเคื่อ	52
มะแว้งเครือเขา	52

หน้า

มะแว้งขวาง	99
มะแว้งตน	45, 104
มะแว้งเถา	52
มะแว้งนก	20
มะอึ๊ก	78, 83
มะอึ๊กป่า	75
มะอึ๊กหมวก	78
มังโทะไป๋	33
มันเทศ	16
มันฝรั่ง	16
ยั้งคุยตี	78
รับจงกอม	99
แวง	99
แวงขม	104
แวงนก	20
สะกั้งแค	104
สะเตะ	29
สะแปง	33
สามแฉก	29
หุควาย	33
หญาตมตอก	20
อาดู	16
อึ๊	16
อึ๊ก	78
ออเตียมกุก	20